

Herman Melville (?): The Death Craft – Dødssejleren

Indledning

Engang sidst i 1940'erne sad tre amerikanske Melville-forskere uafhængigt af hinanden og læste i gamle og glemte ugeaviser fra Lansingburgh, New York. De var på jagt efter ukendte tekster af Herman Melville, for han var i foråret 1839 debuteret i ugeavisen *Democratic Press* med et par smånoveller, der havde fællestitlen *Fragmenter fra et skrivebord*. Så havde han mon skrevet andet i samme avis?

Ikke meget tydede på det, men så blev deres opmærksomhed pludselig fanget af en lille gysernovelle, der hed *The Death Craft – Dødssejleren*. Den lignede ikke det andet indhold i ugeavisen. Dens forfatter havde forstand på skibe og samtidig fornemmelse for sprog. Og hvor mange i Lansingburgh, New York havde dengang det? Blandt landsbyens tre tusind indbyggere var enkefru Melville og hendes otte børn. Kunne den tredjældste og dengang 20-årige Herman være ophavsmand til novellen, der kun var signeret "Kadetten Harry"?

To af forskerne følte sig overbeviste. Den tredje fandt det "muligt, men usandsynligt."

Andet og mere er der ikke siden sket i den gamle avis-affære. Der er fortsat Melville-forskere, som mener, at den senere så berømte amerikaner var novellens ungdommelige forfatter. Andre afviser det.

Men hvad er argumenterne for at føje *Dødssejleren* fra den 16. november 1839 til Melvilles forfatterskab?

Jo, i romanen *Redburns* kapitel 22 fortælles om et skibsvrag, der ligner det i *Dødssejleren*: resterne af et nødsignal, der er slidt i laser, flagrer fra stubben af hendes stormast, og ligene af tre sømænd er surret til hakkebrættet. Ganske vist er der ingen skeletter i *Redburn*, som der er i *Dødssejleren*, men et sted i novellen *Benito Cereno* er "galionsfiguren døden selv i skikkelse af et menneske-skelet," hvilket til forveksling minder om det ophængte hoved og de dinglende menneske-skeletter i *Dødssejleren*.

Og i *Dødssejleren* farer fortællerens tanker og følelser igennem ham som "vivid lightnings" – som livlige lyn. Akkurat samme udtryk bruges et sted i *Moby Dick*, og "like lightning" er en karakteristisk formulering i mange af Melvilles romaner.

Dertil kommer, at fortælleren i *Dødssejleren* til sidst genkalder sig "scener fra min ungdom" og især "den hengivne unge pige, jeg for et år siden efterlod som en utrøstelig brud." Det er som en forsonende kommentar til det omslag i fortællerens varme følelser for "den uforlignelige skønhed," der afsluttede det andet af de to *Fragmenter fra et skrivebord* – skønheden viste sig at være stum og døv, og "skønt hun klamrede sig til mig, kastede jeg hende fra mig, og med et kvalfuldt skrig løb jeg ud af værelset!"

Som det vist fremgår, kan *Dødssejleren* bestemt ikke kaldes for stor litteratur. Fortællingen er en melodramatisk og traditionel gotisk gyser, men detektiviske Melville-forskere har også påpeget andre detaljer, der gør den unge Melville til dens sandsynlige forfatter:

Novellen indledes med en skildring af havblik, og netop havblik optræder i mange af Melvilles romaner og altid som noget langt mere uheldsvangert og rædselsvækkende end nok så mange storme og orkaner. Havblik er "en eksistensform, hvori selve eksistensen synes ophævet," står der i *Mardi*.

Sejlens "snowy whiteness" – deres sneblege hvidme – i *Dødssejleren* er som et første udkast til "ghastly whiteness" – spøgelsesagtig hvidme – i *Moby Dicks* kapitel 42 om "Whiteness" – Hvidme.

De ligslugende hajer omtales i *Dødssejleren* som "the finny tribes" – de fannede stammer. Samme udtryk bruges to gange i *Mardi*. Endelig står der i *Dødssejleren*, at "the pitch oozed slowly forth from the seams of the ship" – begen smeltede langsomt ud af skibets nådder – og tilsvarende i romanen *White-Jacket*: "the sun drew the tar from the seams of the ship" – solen drev tjæren ud af skibets nådder.

Hermed ikke flere indicier, men de kan suppleres med adskillige andre og mere eller mindre overbevisende i [Warren F. Broderick: "Their Snowy Whiteness Dazzled My Eyes": "The Death Craft" – Melville's First Maritime Story](#), Hudson Valley Regional Review, 3, 1986, pp. 91-106.

Det er svært at se, hvem pilen skulle pege på – hvis ikke Herman Melville.

Flemming Chr. Nielsen

Oversættelse:

Et havblik herskede over vandene. Oceanet lå blidt duvende i lange regelmæssige bølger som den sovende Skønheds barm. Med en fremvældende hede, der kun kendes i udtørrede egne, red solen på firmamentet som en ulykkes fyrige budbringer. Ingen sky forstyrrede himlens sindsro, men dens blegeste blånen syntes visnet i sin glans af solstrålernes brændende virkning. Den universelle ødemark dyssedes til ro af en tavshed, der ikke opleves andre steder end på havet, og som syntes at varsle en gruopvækkende omvæltning i naturen.

Jeg stod på vort skibs bak. Den tunge stilhed tyngede min sjæl med dødens vægt. Jeg så op; sejlene hang dovent fra ræerne, og nu og da daskede deres brede duge mod masterne. Deres sneblege hvidme blændede mit blik.

Heden blev mere og mere intens; små stænk af tjære faldt tungt fra rigningen; begen smeltede langsomt ud af skibets nådder, stagene slappedes, og plankerne under min fod var som glødende tegl.

Jeg kastede et blik ud over dækket: det var øde. Officererne var trukket ind i kahytten, og besætningen, der var udmattet af de travle vagter natten før, lå underneden og sov.

Mine sanser pintes; en skarpt ringende lyd var i mine ører – mine øjne følte, som var der gløder af ild i deres huler – livlige lyn syntes at fare igennem mine årer – en følelse af usigelig elendighed overvældede mig. Jeg løftede hånden og bad Vindenes Gud sende dem hen over dybets barm. En forgæves bøn! Lyden af min røst trængte ind i min hjerne, og mens jeg et øjeblik vaklede i vån, sank jeg sammen på dækket.

Jeg kom til mig selv; med besvær rejste jeg mig og vaklede hen mod kahytten; da jeg gik under roret, faldt mit blik på rorgængerens, der lå tværskibs agten for roret. – Det brustne blik, den gabende kæbe, den klamme hånd var ikke nok til at forvisse mine døde sanser. Jeg bøjede mig ned over hans krop – Åh Gud! Den uddunstede lugten af død – og dér var gravens kravlende indvånere, der mæskede sig med det rådnende lig! Jeg så på deres hæslige bevægelser; trolddommen besatte mig – jeg kunne ikke skjule det rædsomme syn: jeg så dem sluge – Åh Gud, så begærligt – deres menneskemåltid.

En tung hånd blev lagt på min skulder – en høj latter rungede i mine ører, det var Styrmanden. ”Se, se!” – ”DØDSSEJLEREN!” I et vildt spring var han væk fra mig, og med et langt, langt skrig, der selv nu hjemsøger mig, kastede han sig vidskræmt i havet.

Du Store Gud! Dér lå hun, beklædt med langhalse fra årenes fremvækst – hendes sejl gjort los – et blodrødt flag flagrende fra hendes mastetop – længst ude på klyverbommen og ophængt i sit lange, sorte hår et menneskehoved dækket af størknet og levret blod og med en rusten huggert fastnaglet mellem tænderne! Hendes ræer var sortmalede, og fra hver af hendes rånokker dingledede et menneske-skelet, mere hvidt end poleret elfenben og skinnende i solens bidske stråler!

Højt skreg jeg: ”Udslet mine syner. Åh Gud! Udslet dem, før jeg forvildes;” – jeg begravede mit ansigt i hænderne – jeg pressede dem hårdt imod mine øjne; – et øjeblik var jeg rolig – jeg havde fantaseret – det var en rædsom drøm. Jeg så op – klyverbommens grufulde vedhæng syntes at fæstne sine grufulde øjenkugler på mig – enhver kridhvid rest af dødelighed syntes at drage mig til sig! Jeg forestillede mig, at de knugede mig i deres vanvittige favntag – jeg så dem gå i gang med deres dæmoniske orgier; huden rynkedes på mine fingre, mit hjerte isnede, og kraftsløs af rædsel og fortvivlelse lå jeg lammet på dækket.

Jeg ved ikke, hvor længe denne drømmetilstand varede, men til sidst vågnede jeg. Vinden hylede vredt omkring mig; tordenen dundrede over dybets flade; regnen brusede, og lynene, der glimtede over himlen, røbede hele stormens gru. Bølge efter bølge buldrede imod skibets hæk, hvorover jeg lå, og i byge efter byge kastede de sig over vores fordømte bark. Sømænd ilede hele tiden forbi mig; forgæves bøn faldt jeg dem om ikke at bære mig ned. De hørte mig ikke. Nogen var oppe for at mindske sejl – fire af dem på storebramræen – da en kastevind med lynets hast ramte fartøjet, slog hende bak, piskede sejldugen til laser og med et højt brag sendte hendes stormast over bord. Jeg hørte de døende staklers skrig, så dem et øjeblik klamre sig til rundholtet og i et sekund kæmpe mod vandet, inden en enorm bølge med sin mælkehvide kam slynget højt op i luften væltede imod dem og skjulte dem for mit blik. De sås ikke mere; de ernærede de finnedede stammer.

Skibet lå med sit skrog højt hævet over vandet, med bovsprødet næsten lodret og hakkebrættet dykket helt ned i havet, og et øjeblik drev hun gennem vandet med agterstævnen forrest, da vinden pludselig skiftede til styrbord agter, og hun krængede voldsomt over til bagbord og lå skælvende på låringen. Det øjeblik afgjorde vores skæbne.

”Lad hende lænse,” tordnede kaptajnen.

”Javel, Sir!”

Og føjelig som en gang, der holdes i tømme, veg hun til siden, og igen sendte hun skumsprøjtet op fra sin forstavn! Det var en frygtindgydende stund. Havde skibet tøvet med at lyde roret i bare et sekund – ja, i en brøkdelen af et sekund, ville hun have fyldt dybets glubske svælg. Som det nu så ud, mens hun til bagbord var tynget af stormastens vrage, med sejlene revet i tusind laser, med skøder og givtove flyvende i vinden, der fløjtende og dundrende for igennem hendes rigning, ja, da syntes hun at ile mod hastig ødelæggelse.

Jeg kiggede forefter; på røstet stod der mænd klar til at kaste taljerebene los, og med øksen hævet var en gammel sømand parat til med øjeblikks varsel at kappe fokkemasten.

”Kap!” råbte skipperen. Øksen faldt med tankens hast – vantet fløj op, og den ædle mast faldt tungt over bord som en velvoksen tsuga, der overgiver sig til skovhuggeren. – Skibet satte farten ned, men lænsede stadig med farlig hast for vinden. ”Hvor er Styrmanden?” lød det hæst fra kaptajnen. Ingen svarede. Ikke andre end jeg vidste det. I det øjeblik lå jeg og klamrede mig til én af de reserveræer, der var surret til dækket. Med en overnaturlig indsats fik jeg rejst mig op, og mens jeg pegede på dybets skummende flade, råbte jeg – ”Dér – dér!” Det rædsomme syn, jeg havde overværet, for nu igennem mig, og med det vilde vanvids latter sank jeg igen sammen på dækket.

En blid brise fejede lokkerne fra min pande; en prægtig følelse gik igennem mine årer; jeg åbnede øjnene – det strålende hav lå udbredt foran mig, klart og smukt og blåt! Jeg prøvede at tale: en rosenfarvet finger blev lagt på mine læber – en skikkelse som en engel svævede over mig. Jeg overgav mig til den søde formaning; en vidunderlig mathed lagde sig over mine sanser; syner af himmelsk skønhed dansede om mig, og fredfyldt faldt jeg i søvn.

Igen vågnede jeg; åh Gud, drømte jeg? Var det mit eget lyse værelse? Var det scener fra min ungdom? Nej, nej! De var langt borte og ude over det vældende dyb! De rædsler, jeg havde overværet, havde forvirret min hjerne; Jeg lukkede øjnene; jeg prøvede at få styr på mine tanker og samling på mig selv. Igen så jeg de samme søde væsener – noget flagrede foran mig; to smukke øjne så på mig, og den hengivne unge pige, jeg for et år siden efterlod som en utrøstelig brud, lå grædende i mine arme!

Kadetten Harry